

*Ж. В. Гарбар,
к. е. н., доцент, докторант кафедри фінансів,
Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ*

ФОРМИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ

*Z. Garbar,
Ph.D. in Economics, Associate Professor, Economics Doctoral Candidate, Kyiv National University of Trade and Economics*

FORMS AND INSTRUMENTS OF STATE REGULATION OF THE FINANCIAL MARKET

У статті розглянуто методологічні засади державного регулювання фінансового ринку, визначено мету, завдання, принципи, форми і методи регулювання, наведено характеристику функцій, суб'єктів та об'єктів, сформульовано недоліки існуючої системи державного регулювання фінансового ринку і напрями їх усунення.

This paper deals with the methodological principles of state regulation of financial markets, defined goals, objectives, principles, forms and methods of regulation, are characteristic features of subjects and objects, formulated shortcomings of the current system of state regulation of financial market trends and address them.

Ключові слова: фінансовий ринок, державне регулювання, форми, інструменти, уніфікація, саморегулюючі організації.

Key words: financial markets, government regulations, forms, tools, unification, self-regulatory organization.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

У умовах розвитку ринкових відносин фінансовий ринок, який представляє собою сукупність економічних відносин з приводу перерозподілу тимчасово вільних фінансових ресурсів між державою, юридичними та фізичними особами через систему фінансових інститутів на основі взаємодії попиту та пропозиції, має дуже важливе значення [11, с. 15].

Фінансовий ринок є координатором всієї фінансової системи, сферою, за допомогою якої здійснюється рух фінансових ресурсів, і одним із механізмів підвищення конкурентоспроможності економіки країни, бо спрямування фінансових ресурсів проходить на конкурентній основі до найбільш привабливих суб'єктів господарювання.

В основі ефективної діяльності фінансового ринку лежать чітко розроблені засади державного регулювання відносин між його учасниками. Держава визначає і контролює правові основи ринкових відносин, встановлює базові правила економічних стосунків учасників ринку шляхом законодавчого регулювання і встановлення правил ліцензування їх професійної діяльності, емісії та обігу цінних паперів, захисту прав інвесторів.

Наразі в Україні механізм державного регулювання функціонування фінансового ринку характеризується рядом недоліків, зокрема, нечітким розподілом повноважень його суб'єктів, відсутністю уніфікації інструментів регулювання, потребує реформування, тому дослідження напрямів його удосконалення є актуальним.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретичні і практичні аспекти державного регулювання фінансового ринку досліджувались рядом вітчизняних і зарубіжних вчених таких, як М. Алексєєв, О. Барановський, Р. Бернард, Б. Борн, М. Бурмака, В. Геєць, С. Герасимова, Д. Дмитренко, А. Дьомін, М. Квинтин, Т. Кембелл, В. Клименко, В. Колесник, Ю. Кравченко, М. Крупка, Н. Мацелюх, В. Міщенко, О. Мозговий, С. Науменкова, О. Смолянська, Дж. Стігліц, М. Тейлор, В. Унінець-Ходаківська, А. Чухно, У. Шарп, В. Шелудько, І. Якушик та інші.

У наукових працях українських вчених визначено ряд недоліків сучасного механізму державного регулювання фінансового ринку, намічено окремі напрями його удос-

коналення, проте динамічний розвиток економічних відносин, проведення ряду економічних реформ в Україні вимагає визначення нових форм та інструментів державного регулювання із врахуванням досвіду розвинутих країн світу.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою даної статті є дослідження методологічних основ, форм та інструментів державного регулювання фінансового ринку в Україні, визначення проблем та окреслення можливих шляхів їх вирішення.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У науковій літературі державне регулювання фінансового ринку та його складових визначається як система певних методів і прийомів, призначена для впорядкування діяльності учасників і операцій між ними шляхом встановлення державою певних вимог та правил з метою впорядкування їх взаємовідносин і забезпечення захисту інтересів [3; 5, с. 53].

Необхідність державного регулювання фінансового ринку обумовлюється такими чинниками:

- фінансовий ринок є базою для реалізації значної сукупності економічних пріоритетів розвитку країни;
 - забезпечення стабільного функціонування фінансової системи країни в цілому шляхом взаємоузгодження і врівноваження інтересів всіх учасників;
 - правовий захист інтересів інвесторів на фінансовому ринку, що може забезпечити лише держава;
 - зниження інвестиційних ризиків для міжнародних інвесторів;
 - для залучення в процес економічного розвитку вітчизняних інвесторів;
 - координація функціонування фінансових установ і захисту прав споживачів фінансових послуг [11, с. 51].
- Основна мета державного регулювання фінансового ринку полягає у формуванні системи забезпечення умов для:
- реалізації державної політики в сфері фінансових послуг;
 - розвитку і функціонування ринку фінансових послуг;
 - ефективного перерозподілу фінансових ресурсів із урахуванням інтересів учасників ринку і суспільства в цілому;

— забезпечення учасників ринку необхідною інформацією щодо випуску та обігу цінних паперів, фінансово-господарської діяльності емітентів, обсяги і характер угод з цінними паперами та іншої інформації, що впливає на ціноутворення на ринку цінних паперів;

— забезпечення однакових можливостей для доступу емітентів, інвесторів і посередників на ринки капіталу та похідних фінансових інструментів;

— гарантування прав власності на цінні папери;

— інтеграції в європейський та світовий фондові ринки;

— розвитку добросовісної конкуренції на ринку цінних паперів;

— контролю за прозорістю та відкритістю фінансового ринку [4, с. 54; 11, с. 54].

Державне регулювання обов'язково має здійснюватися у таких сферах фінансового ринку: допуск цінних паперів до публічних торгів; розкриття інформації емітентами; функціонування організаторів торгівлі (фондових бірж та торговельно-інформаційних систем); регулювання діяльності професійних учасників ринку, насамперед брокерів і дилерів, та їх відносин з клієнтами; реклама на ринку цінних паперів; заборона маніпулювання цінами.

До основних завдань державного регулювання фінансового ринку слід віднести:

— оптимальний розподіл функцій державних органів фінансового ринку та координація їх функціонування;

— формування і реалізація комплексу організаційно-правових заходів, спрямованих на зниження ризиків для всіх учасників фінансового ринку шляхом контролю за проведенням фінансових операцій, оцінки ризиків ліквідності, платоспроможності, операційних ризиків шляхом впровадження ефективних процедур на основі Базельських принципів платоспроможності та відповідних Директив ЄС;

— побудова механізму управління розвитком державних цінних паперів для уникнення непродуктивних витрат потенційних інвестиційних ресурсів;

— запровадження єдиних стандартів інвестування, оцінки ефективності інвестиційної діяльності вітчизняних фінансових установ за правилами, визначеними Глобальними стандартами результативності інвестування;

— приведення українських стандартів, що використовуються на фінансовому ринку, у відповідність до міжнародних;

— створення і постійне оновлення інформаційної бази про стан фінансового ринку з можливістю вільного доступу для учасників ринку;

— прийняття законодавчих актів щодо створення саморегулятивних організацій на фінансовому ринку і визначення засад їх функціонування;

— систематизація можливих правопорушень на фінансовому ринку і визначення заходів відповідальності за недотримання встановлених правил;

— формування заходів для забезпечення прозорості і цілісності фондового ринку, запобігання відтоку капіталу за межі країни;

— сприяння розвитку та ефективного функціонування фінансового ринку шляхом виділення фінансових і матеріальних ресурсів;

Реалізація мети і завдань державного регулювання фінансового ринку передбачає виконання ряду функцій. В економічній літературі функції державного регулювання розглядають як складову управлінської діяльності, зміст і обсяг конкретних функцій управління визначається завданнями органу державного управління у відповідній сфері економіки [1].

На основі таких теоретичних підходів можна стверджувати, що функції державного регулювання фінансового ринку обумовленні метою і завданнями його регулювання; мають об'єктивний характер; визначають зміст регулювання; направлені на об'єкт регулювання і реалізуються механізмом державного регулювання фінансового ринку.

У Законі України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" наведено перелік функцій державного регулювання ринку фінансових послуг, які визначають мету і суть регулювання фінансового ринку:

— проведення єдиної та ефективної державної політики у сфері фінансових послуг;

— захист інтересів споживачів фінансових послуг;

— створення сприятливих умов для розвитку та функціонування ринків фінансових послуг;

— створення умов для ефективної мобілізації і розміщення фінансових ресурсів учасниками ринків фінансових послуг з урахуванням інтересів суспільства;

— забезпечення рівних можливостей для доступу до ринків фінансових послуг та захисту прав їх учасників;

— додержання учасниками ринків фінансових послуг вимог законодавства;

— запобігання монополії та створення умов розвитку добросовісної конкуренції на ринках фінансових послуг;

— контроль за прозорістю та відкритістю ринків фінансових послуг;

— сприяння інтеграції в європейський та світовий ринки фінансових послуг чином [9].

На основі дослідження наукових джерел, ми вважаємо, що економічній суті державного регулювання фінансового ринку найбільш відповідають функції, характеристика яких наведена у таблиці 1.

Функції державного регулювання реалізуються спеціальними структурами, необхідних для організації реєстрації випусків цінних паперів, учасників фінансового ринку, постійної адаптації законодавства та підзаконних норм, для захисту інтересів і прав інвесторів.

Функції державного регулювання фінансового ринку реалізують регулюючі суб'єкти. Ми погоджуємося з думкою В. Полюховича що суб'єктами державного регулювання можуть бути лише законодавчі та виконавчі державні органи, наділені повноваженнями впливу на об'єкти регулювання, є носієм економічного інтересу, реально реалізує його, здійснює регулюючий вплив на всю сферу ринку та охоплює всю сукупність об'єктів регулювання, що його складають [8].

Законом України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" визначено перелік суб'єктів, які здійснюють державне регулювання фінансового ринку і відповідні об'єкти регулювання (табл. 2).

Крім зазначених у законі суб'єктів, важливу роль у системі державного регулювання фінансового ринку відіграють Верховна Рада України, Президент України, Міністерство фінансів України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Фонд державного майна, Державна казначейська служба України; регіональні (місцеві) підрозділи центральних органів виконавчої влади, місцеві державні адміністрації відповідно до нормативно закріпленого розподілу повноважень.

Принципи регулювання фінансового ринку — це основні правила, за якими відбувається цілеспрямований вплив на систему взаємовідносин між всіма учасниками ринку для підтримки їх рівноваги [5, с. 58].

Формування ефективної системи державного регулювання фінансового ринку має відбуватись із врахуванням принципів, розроблених міжнародними організаціями у сфері контролю та нагляду за фінансовими ринками: Базельським комітетом по нагляду за банківською діяльністю, Міжнародною організацією комісій по цінних паперах (International Organization of Securities Commissions — IOSCO) та Міжнародною асоціацією страхових наглядачів (Міжнародною асоціацією страхових наглядачів (International Association of Insurance Supervisors — IAIS), Фінансовою комісією з проблем відмивання капіталів (FATF) та Комітетом з питань платіжних та розрахункових систем (CPSS). До них відносяться принципи забезпечення прозорості, фінансової стійкості, платоспроможності та відповідальності.

Таблиця 1. Функції державного регулювання фінансового ринку

Вид функції	Зміст функції
Інституційна	Розробка, прийняття і реалізація законодавчих та нормативно-правових актів щодо державного регулювання фінансового ринку, забезпечує розвиток конкурентного середовища, рівноправність учасників ринку різних форм власності
Регламентуюча	Здійснення регламентації процесу організації фінансового ринку, регулювання діяльності складових ринку відповідно чинного законодавства
Соціальна	Формування системи захисту прав учасників фінансового ринку, організація і підтримка програм його розвитку, активізації інвестиційної діяльності
Контрольна	Виявлення порушень чинних законодавчих і нормативно-правових актів і застосування адекватних заходів впливу до порушників, що забезпечує своєчасне реагування на порушення
Прогнозувальна	Прогнозування розвитку, виявлення можливих внутрішніх та зовнішніх загроз фінансовій системі, розробка рекомендацій щодо комплексу оперативних та довгострокових заходів попередження та нейтралізації
Координаційна	Забезпечення взаємодії регулюючих державних органів, оптимізації процесу регулювання шляхом налагодження обміну інформацією, спостереженнями, висновками, проведення спільних нарад та зустрічей
Інтеграційна	Приведення принципів та правил ведення фінансової діяльності у відповідність до міжнародних, використання досвіду провідних країн світу щодо застосування прогресивних форм державного регулювання фінансового сектору внаслідок налагодження тісної співпраці з міжнародними організаціями

Джерело: складено автором за [2; 7; 9; 10].

Принцип прозорості передбачає, що діяльність учасників фінансового ринку і діяльність органів державного регулювання, контролю і нагляду має бути максимально прозорою: повне, точне і своєчасне розкриття результатів фінансової діяльності та іншої важливої для інвесторів інформації, забезпечення публічного доступу до інформації, що зменшує ризик фінансових махінацій.

Принцип фінансової стійкості реалізується різними інструментами, зокрема, ліцензування банківської діяльності, відстеженням, можливостей банківських установ управління проблемними активами, процедурами щодо виникнення неплатоспроможності у ринкових посередників, і дозволяє зменшити збитки інвесторів і знизити системні ризики.

Принцип платоспроможності передбачає, що наглядові органи повинні встановлювати мінімальні та достатні вимоги, пов'язані з платоспроможністю банків для зменшення ризиків, що беруть на себе банки, та забезпечувати поглинання фінансових втрат банків.

Принцип відповідальності означає, що регулюючі органи мають бути достатньою мірою незалежними і відповідальними при виконанні своїх функцій, діяти незалежно від галузевих інтересів, нести публічну відповідальність і при цьому повинна існувати система судового перегляду рішень регулюючого органу [11, с. 68—69].

Державне регулювання фінансового ринку та його сегментів здійснюється у таких основних напрямках:

- регулювання складу інструментів ринку та обсягу їхніх прав;
- регулювання складу учасників ринку (комерційних банків, страхових, інвестиційних компаній, пенсійних фондів та інших посередників) та окремих видів їх діяльності (торгівля фінансовими активами, валютними цінностями, надання кредитних, страхових послуг, емісійна діяльність);
- регулювання інформаційних потоків на ринку;
- регулювання операцій та форм торгівлі фінансовими активами;
- регулювання діяльності іноземних учасників ринку;
- регулювання протидії відмиванню грошей і фінансуванню тероризму.

Законом України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" визначено форми державного регулювання фінансового ринку:

- ведення державних реєстрів фінансових установ та ліцензування діяльності з надання фінансових послуг;

- нормативно-правового регулювання діяльності фінансових установ;
- нагляду за діяльністю фінансових установ;
- застосування уповноваженими державними органами заходів впливу;
- проведення інших заходів з державного регулювання ринків фінансових послуг [9].

Розрізняють дві групи інструментів державного регулювання фінансового ринку — прямого і непрямого впливу.

Інструменти першої групи представляють систему встановлених норм поведінки для учасників фінансового ринку, порядок їх застосування і притягнення до відповідальності учасників, що порушують ці норми:

- розробка та прийняття нормативно-правових актів;
- ліцензування діяльності;
- проведення наглядової діяльності та впровадження заходів впливу.
- нагляду за діяльністю фінансових установ;

— застосування уповноваженими державними органами заходів впливу;

— проведення інших заходів з державного регулювання ринків фінансових послуг.

Друга група представляє собою сукупність інструментів непрямого економічного впливу, направлених на формування окремих умов ринку (ціни, обсяги попиту та пропозиції окремих сегментів фінансового ринку, рівень конкурентної боротьби між учасниками ринку):

- зміни обсягів готівкових ресурсів;
- випуск регулюючими органами власних цінних паперів і проведення операцій з підтримання їх курсу на вторинному ринку
- вплив на рівень ставок процента на фінансовому ринку
- забезпечення гарантій щодо виконання зобов'язань за цінними паперами окремих емітентів;
- стимулювання зовнішніх зв'язків з міжнародними фінансовими організаціями;
- фінансування розвитку інфраструктури фінансового ринку
- розвиток інформаційних і консультативних послуг учасникам ринку
- підвищення кваліфікації фахівців;
- проведення комплексу заходів щодо популяризації окремих видів діяльності та інструментів фінансового ринку [4, с. 52].

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження наукових і законодавчо-нормативних джерел можна зробити висновок, що існуюча система форм та інструментів державного регулювання фінансового ринку має ряд недоліків:

- нечіткий розподіл сфер діяльності різних органів державного регулювання;
- наявність відмінності засобів та методів впливу різних органів регулювання;
- недосконалість законодавчої бази державного регулювання;
- неузгодженість норм загального і спеціального законодавства;
- відсутність комплексних нормативно-правових актів щодо діяльності окремих фінансових посередників;
- високий рівень політичних, економічних, операційних та інших ризиків;
- відсутність довгострокової стратегії розвитку державного регулювання і фінансового ринку в цілому.

На нашу думку, для удосконалення державного регулювання фінансового ринку необхідно:

Таблиця 2. Суб'єкти та об'єкти державного регулювання фінансового ринку

Суб'єкти регулювання	Об'єкти регулювання	Напрями діяльності
Національний банк України	Ринок банківських послуг та діяльності з переказу коштів	банківське регулювання та нагляд на індивідуальній та консолідованій основі; регулювання діяльності платіжних систем та систем розрахунків в Україні, визначення порядку і форм платежів, у тому числі між банками
Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку	Ринок цінних паперів та похідних цінних паперів	розробка проєктів і прийняття регуляторних актів на ринку цінних паперів; внесення змін та доповнень до регуляторних актів; здійснення аналізу регуляторного впливу регуляторних актів
Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг	Інші ринків фінансових послуг	формування і реалізація політики державного регулювання у сфері інших ринків фінансових послуг; розроблення і координації єдиної державної політики щодо функціонування накопичувальної системи пенсійного страхування
Антимонopolний комітет України та інші державні органи	Контроль діяльності учасників ринків фінансових послуг та отримання від них інформації у межах повноважень, визначених законом	здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції; методичне забезпечення застосування законодавства

Джерело: складено автором [6, с. 274; 9].

— розробка заходів і законодавче їх закріплення щодо координації діяльності існуючих органів державного регулювання — Національного банку України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Національної комісії, що здійснює державне регулювання в сфері ринків фінансових послуг;

— формування і затвердження довгострокової стратегії розвитку фінансового ринку України і відповідної системи державного регулювання;

— приведення системи державного регулювання у відповідність до міжнародних принципів і сучасних вимог розвитку фінансових відносин;

— уніфікація вимог і стандартів державного регулювання фінансової діяльності;

— узгодження та уточнення чинного законодавства загального і спеціального призначення щодо державного регулювання фінансового ринку;

— сприяння розвитку ефективної системи саморегульованих організацій паралельно з посиленням державного регулювання для подолання корупції в системі регулювання;

— створення загальнодоступної інформаційної бази щодо результатів діяльності об'єктів фінансового ринку;

— впровадження систем ризик-орієнтованого нагляду на засадах індивідуального підходу до оцінки ризиків окремих учасників ринку або їхніх активів.

Отже, форми та інструменти державного регулювання фінансового ринку потребують удосконалення із врахуванням тенденцій його розвитку, міжнародних принципів і досвіду високорозвинутих країн.

Література:

1. Баклан О. До класифікації функцій державного регулювання в економічній сфері [Текст] / О. Баклан // Підприємство, господарство і право. — 2010. — № 7 (175). — С. 34—37.
2. Бондаренко Є. П. Механізм державного регулювання ринку фінансових послуг [Текст] / Є. П. Бондаренко, Д. М. Дмитренко // Вісник Української академії банківської справи. — 2010. — № 2 (29). — С. 41—45.
3. Виговська Н. Г. Державне регулювання фінансового ринку в умовах глобалізації [Електронний ресурс] / Н. Г. Виговська, О. Л. Стебляк // Електронне фахове видання. Ефективна економіка. — 2012. — № 6. — Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1189>.
4. Еш С. М. Фінансовий ринок: навч. посіб. [Текст] / С. М. Еш. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 528 с.
5. Еш С. М. Фінансовий ринок: навч. посіб. 2-ге вид. [Текст] / С. М. Еш. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 528 с.
6. Калетник Г. М. Державне регулювання економіки: навч. посіб. [Текст] / Г. М. Калетник, А. Г. Мазур, О. Г. Кубай. — К.: Хай-Тек Прес, 2011. — 427 с.
7. Національна економіка [Текст] / А. Ф. Мельник, А. Ю. Васіна, Т. Л. Желюк, Т. М. Попович. — К.: Знання, 2011. — 463 с.
8. Полюхович В. І. Мета, суб'єкти, об'єкти як складові моделі державного регулювання фондового ринку України [Текст] / В. І. Полюхович // Держава і право. — 2011. — № 52 — С. 326—331.
9. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 20.08.2010 р. № 2664-14 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>

10. Унінець-Ходаківська В. П. Роль державного регулювання на ринку фінансових послуг [Текст] / В. П. Унінець-Ходаківська // Актуальні проблеми економіки. — 2009. — № 6. — С. 238—248.

11. Школьник І. О. Фінансовий ринок України: сучасний стан і стратегія розвитку: монографія [Текст] / І. О. Школьник. — Суми: ВВП "Мрія-1" ЛТД, УАБС НБУ, 2008. — 348 с.

References:

1. Baklan, O. (2010), "Until classification of functions of state regulation in the economic sphere", *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, vol. 7 (175), pp. 34—37.
2. Bondarenko, Ye. P. and Dmytrenko, D. M. (2010), "The mechanism of state regulation of financial services", *Visnyk Ukrainkoï akademii bankivskoi spravy*, vol. 2, no. 29, pp. 41—45.
3. Vyhovs'ka, N. H. and Steblianko, O. L. (2012), "State regulation of financial markets in the context of globalization", *Elektronne fakhove vydannia. Efektivna ekonomika*, vol 6, [online], available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1189> (Accessed 7 Sept 2014).
4. Esh, S. M. (2009), *Finansovyi rynok* [Financial Markets], *Tsentr uchbovoi literatury*, Kyiv, Ukraine.
5. Esh, S. M. (2011), *Finansovyi rynok* [Financial Markets], 2d ed., *Tsentr uchbovoi literatury*, Kyiv, Ukraine.
6. Kaletnik, H. M. Mazur, A. H. and Kubaj, O. H. (2011), *Derzhavne rehuliuвання ekonomiky* [State regulation of economy], *Khaj-Tek Pres*, Kyiv, Ukraine.
7. Mel'nyk, A. F. Vasina, A. Yu. Zheliuk, T. L. and Popovych, T. M. (2011), *Natsional'na ekonomika* [The national economy], *Znannia*, Kyiv, Ukraine.
8. Poliukhovych, V. I. (2011), "Purpose, subjects, objects as components of models of stock market regulation Ukraine", *Derzhava i pravo*, vol. 52, pp. 326—331.
9. *Verkhovna Rada of Ukraine* (2006), Law "On Securities and Stock Market", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3480-15> (Accessed 7 Sept 2014).
10. Unynets'-Khodakivs'ka, V. P. (2009), "The role of government regulation of the financial services market", *Aktual'ni problemy ekonomiky*, vol. 6, pp. 238—248.
11. Shkol'nyk, I. O. (2008), *Finansovyi rynok Ukrainy: suchasnyj stan i stratehiia rozvytku* [The financial market in Ukraine: Current State and Development Strategy], *UABS NBU*, Sumy, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 08.07.2014 р.